

KASB TA`LIMI

METODIKASI

fani

FAN O`QITUVCHISI

LOCHIN RUSTAMOVICH ZARIPOV

Fanning hajmi

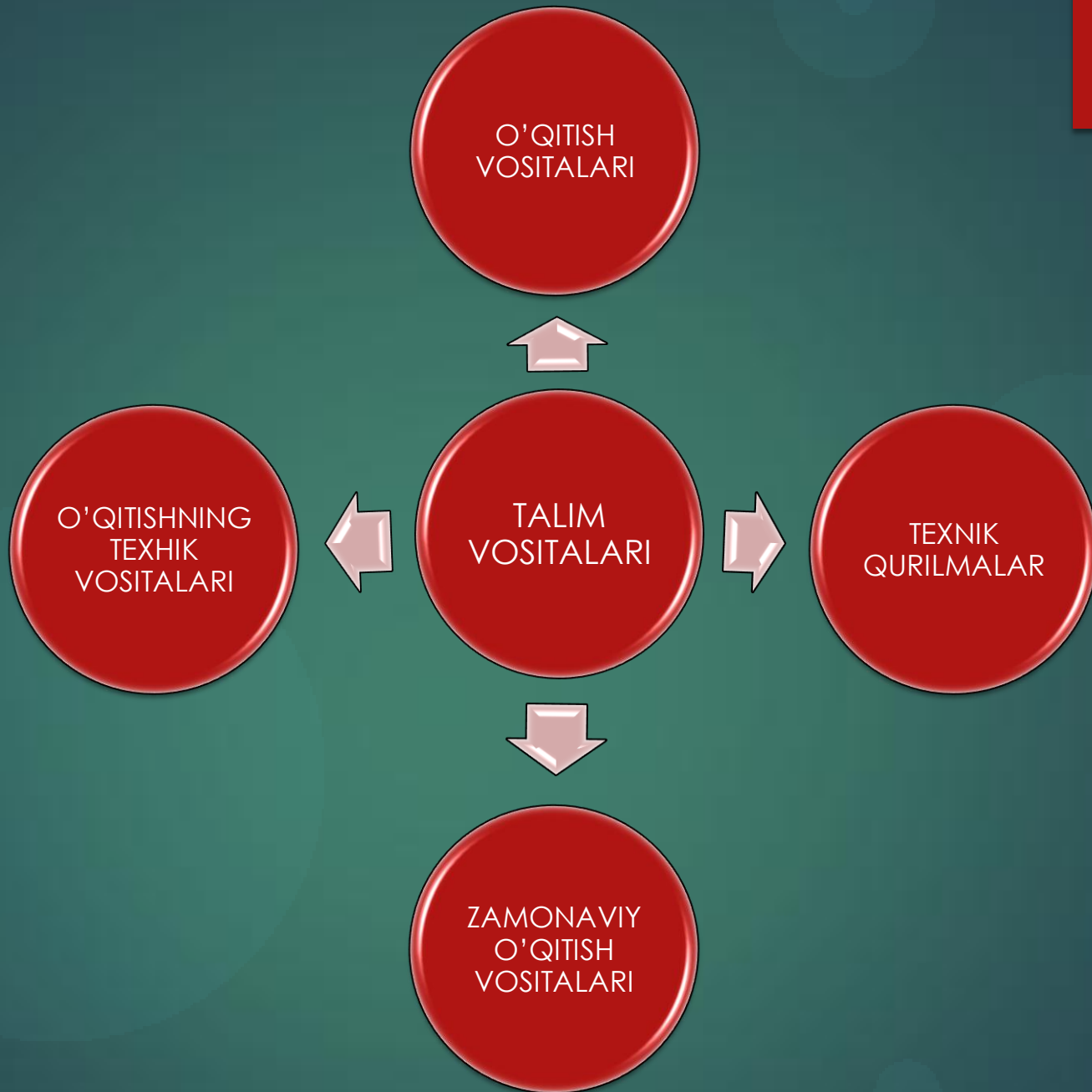
№	Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr
1.	Nazariy (ma'ruza)	28	V
2.	Seminar	22	V
3.	Laboratoriya	22	V
4.	Mustaqil ta`lim	36	V
5.	Kurs ishi	+	V
	Jami:	108	

1-mavzu: O‘QUV JARAYONIDA TA’LIM VOSITALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI – 2 soat

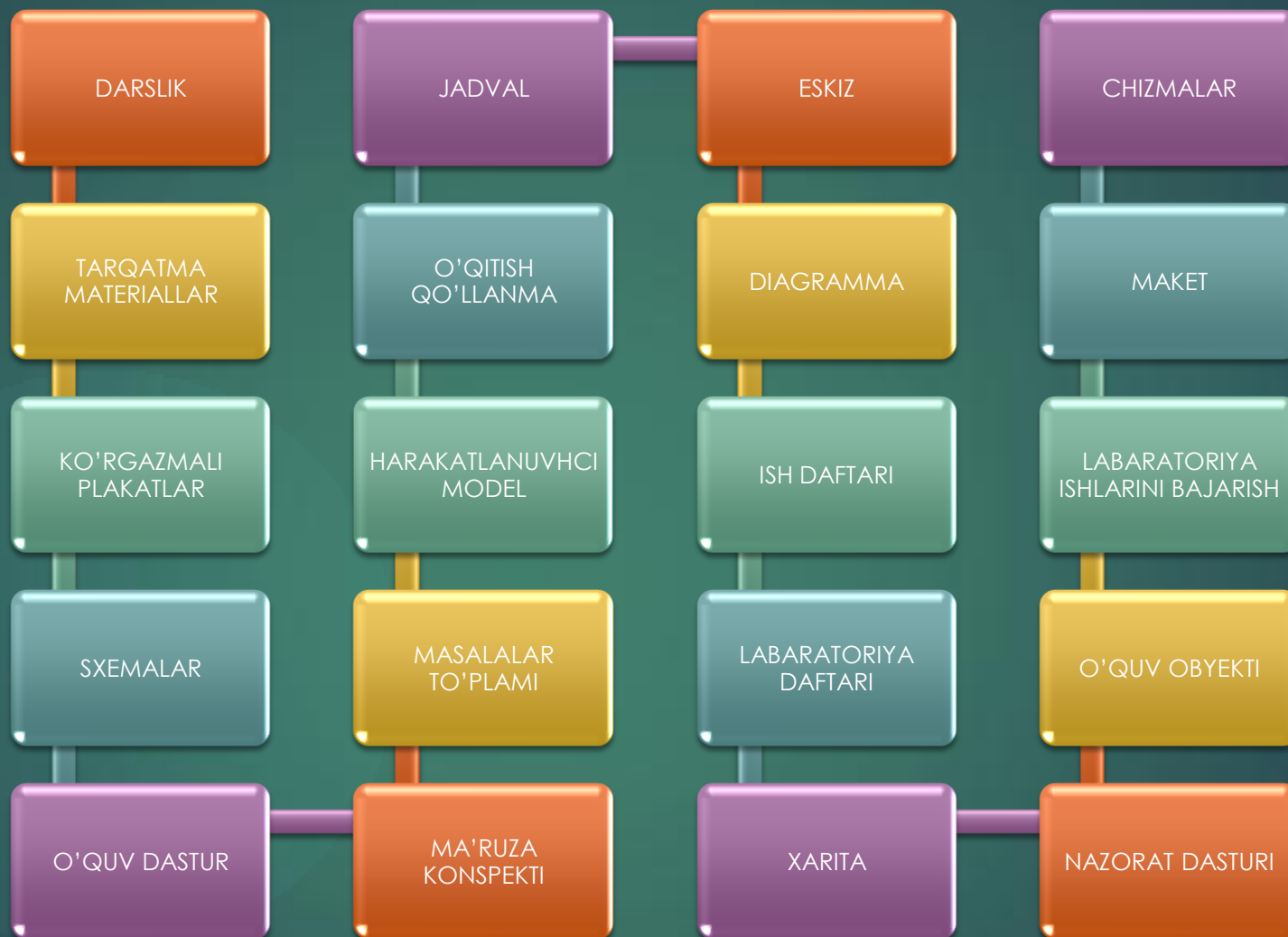
- ▶ 1. Ko‘rgazmalilik- didaktik tamoyillari asosida
- ▶ 2. Zamonaviy ta’lim vositalarining turlari va tavsifi
- ▶ 3. Ta’limda o‘quv-ishlab chiqarish vositalari
- ▶ 4. Ta’lim vositalarining rivojlanish istiqbollari
- ▶ 5. Ta’lim vositalari tizimini shakllantirish texnologiyasi hamda ulardan majmuaviy foydalanish

- ▶ Ta'lim vositalaridan foydalanishda ko'rgazmalilik didaktik tamoyili muhim o'rin tutadi. O'qituvchilar o'quvchilarga o'quv materialini bayon etishda didaktikaning eng muhim prinsiplaridan biri — **ko'rsatmalilik** prinsipidan foydalanadilar.
- ▶ Didaktikada **ko'rsatmalilik** prinsipi konkret bilan abstraktning birligi to'g'risidagi qoida asosida ko'rib chiqiladi. Narsa yoki hodisaning aslini yoki tasvirini idrok etish inson uchun atrofdagi borliqni, biror haqiqatni bilishning dastlabki va eng oddiy akti hisoblanadi hamda o'rganilayotgan narsalar, jarayonlar, hodisalar to'g'risida aniq tasavvurlar va abstrakt tushunchalar hosil qilish uchun asos vazifasini o'taydi.

- ▶ **Ko'rsatmali qo'llanmalar** — o'quvchilarni o'rganiladigan obyektlar, hodisalar, jarayonlar to'g'risida yaqqol (asosan ko'rish) tasavvurlar hosil qilish metodida o'qitish maqsadida ishlatiladigan vositalar. O'zlashtiriladigan bilimlar xarakteriga, o'quvchilarda mavjud bo'lgan tasavvur, tushuncha, hayot va ish tajribasiga, darsning konkret vazifalariga qarab ko'rsatmali qo'llanmalar o'qitishda har xil rolni bajaradi. Ular bilimlar manbai sifatida, shuningdek, o'qituvchi so'zlab berish, tushuntirish, suhbat vaqtida foydalanadigan rasm sifatida xizmat qilishi mumkin. Ko'pincha, bu ikkala vazifa kompleks tarzda kelishi mumkin.

O'QITISH VOSITALARI

O'QITISHNING TEXNIK VOSITALARI

DEAPOZITIV

KINOFILIM

SLAYDLAR

TELEVIZION NAMOYISHLAR

IDENTIFIKATSION HARITA

DIAFILM

KINOFRAGMENT

TEXNIK QURILMALAR

MAGNITAFON

DIKTAFON

KO'CHMA KINO
PROEKTOR

TUTASHMALAR
O'QUV
TELEVIZION
TIZIMLAR

PLAKATLARNI
KO'TARISH
MOSLAMALARI

KO'RSATISH
PULTI

MIKRAFON

RADIOPRIEMNIK

KODOSKOP

KINO QURILMA

ZAMONAVIY O'QITISH VOSITALARI

BOSMA O'QUV MATERIALLARI

KOMPYUTER TALIMOT

ELEKTRON ELONLAR DO'SKASI

RADIO

ELEKTRON KO'RINISHDAGI O'QUV
METODIK QO'LLANMALAR

- ▶ **Natural (tabiiy) obyektlar.** Tabiiy obyektlarga sirasiga jonli va jonsiz tabiat obyektlari kiradi, ta'lim oluvchilar ular bilan mashg'ulotlarda tarqatma yoki namoyish qilinadigan materiallar shaklida tanishadilar. Ko'rgazmalilik - tabiiy obyektlarni tanlab olish yoki tabiiy obyektlarni o'z ichiga tarkibiy qism qilib kiritgan turli qo'llanmalarni loyihalashga qo'yiladigan asosiy talablardan biri. Shu maqsadda o'rganilayotgan tushunchalarning mazmunini ochib berish uchun kerak bo'lgan ayrim tipik belgilarni aniq ifodalashga yordam beradigan obyektlar ajratib olinadi. Natural obyektlarning qo'lyozmaligini kuchaytirish uchun turli kodlash usullari qo'llaniladi: rangli, raqamli, harfli. Tabiiy obyektlarni o'qitish jarayonida ular bilan ishlash uslublaridan asosiylari kuzatish va tajriba o'tkazish hisoblanadi. Ko'rgazmali qo'llanmalar sifatida ishlatiladigan tabiiy obyektlar avvalo uning jihoz va moslamalariga maxsus ishlov berish zarur.

- ▶ O'quv modellari, mulyajlar, maketlar. Modellar tabiiy obyektlarning sun'iy ko'rinishi bo'lib, ularning muhim sifatleri, aloqalari va munosabatlarini qayta takrorlaydigan o'quv ko'rgazmali qo'llanmalar hisoblanadn. Haqiqiy ob'skt (mikro va makro obyektlar) xususiyatlarini ko'rsatishda shartlilik (ramziylik)ka amal qilinadi, o'lchamni kattalashtirish yoki kengaytirish orqali obyekt qurilmasi sxema tarzida aks ettiriladi. Modellarining eng keng tarqalgan tipik turlari bu moddiy (predmet) modellardir. Modellar o'z hajmiga ega yoki tekis modellarga bo'linadi. Ularning oralig'ida relyef jadvallar joylashgan. Hajmga ega modellar tarkibiy qismlarga bo'linishi mumkin. Hajmga ega bo'lgan modellar sirasiga mulyaj va maketlar kiradi. Mulyaj (maket)lar moddiy obyektlarga aynan o'xshatib yaratilgan qo'llanmalardir.

- ▶ Kompozitsion - rasm va fotosuratlar;
- ▶ Grafikli: (chizma, diagramma, sxema va boshqalar);
- ▶ Belgili - ramziy formula, harf va soʻzlar bilan ifodalanuvchi. Soʻnggi paytda elektrlashgan jadvallar keng qoʻllanilmoqda, yaʼni, stendlar, xavfsizlikka oid texnikalar.
- ▶ Oʻqitish vositalari orasida oxirgi paytda eng koʻp qoʻllanilayotgan vositalar - bu plakatlardir.
- ▶ Ekran va ekran - tovushlik oʻqitish vositalari.

- ▶ Real ta'lim vositalari, texnik vositalar va chop etilgan o'quv materiallari. Real ta'lim vositalariga o'qitishda qo'llaniladigan barcha real yordamchi vositalar: mashinalar, traktorlar, jihozlar, dastgohlar, tayyor mahsulotlar va hokazolar kiradi. Texnik vositalariga, proyektor, kino apparat, o'quv televideniyesi, videomagnitafon, kompyuter, videofilmlar, multimedia va hokazolar kiradi. Bundan tashqari sinf doskasi, doska — stend, doska — bloknot, kodoskoplar ham texnik vositalarga kiradi. Chop etilgan o'quv materiallarga chop etilgan o'tkazilgan barcha o'quv va ko'rgazmali materiallar kiradi.

**E`TIBOR
UCHUN
RAXMAT!**